

UKZ

VIDEO: BITKA ZA ODŽAK**(Berlin pao-Odžak nije, donosimo detalje o posljednjoj bitci II.svj.rata)**

Bitka za Odžak je posljednja bitka koju su na prostoru NDH organizirano vodile oružane snage NDH protiv Jugoslavenske komunističke armije. Bitka je također poznata i kao jedna od posljednjih bitaka Drugog svjetskog rata na tlu Europe. Srpske novine NIN koje broju od 1.lipnja 1975. pišu:

“U trenucima kada je u Berlinu Hitler već potegao pištolj da ubije Evu Braun, u času kada su naše trupe ulazile u oslobođeni Zagreb, a bataljuni Korpusa narodne odbrane Jugoslavije energično se obračunavali sa ostacima hrvatskih snaga širom zemlje, na ušću u Bosne u Savu tek su počele da se rasplamsavaju prave bitke. Ovde je tek počinjao rat, s mnogo poginulih na obema stranama. Trajale su sve do 25. maja 1945. godine – otvorenih šesnaest dana posle završetka Drugog svjetskog rata. Borbe koje su od 16. do 18. aprila bile su žestoke, uz stalne juriše na ustaška utvrđenja. Iako su u njima s partizanske strane sudelovale jedinice navikle samo na pobjede – 25. srpska divizija i 27. divizija, o njihovom otporu ustaša bio je veoma uporan“.

Ovo je zasad jedini poznati pismeni trag o bitci za Odžak napisan za vrijeme bivše komunističke Jugoslavije.

Odžak se nalazi u ravničarskom dijelu Posavske doline južno od rijeke Save, današnja Županija Posavska. S istoka i sjevera okružuju ga sela koja su također u nizinskom dijelu, a sa zapada i juga sela koja su smještene na obroncima Vukčičke, u brdovitom dijelu općine.

Što je predhodilo bitci

Nakon proglašenja Nezavisne Države Hrvatske općinsku vlast u Odžaku ustrojio je zemljoposjednik i odvjetnik, ustaški logornik i natporučnik (kasnije satnik) dr. Zdenko Odić. Zbog svog ugleda među Hrvatima, katolicima i muslimanima, kao i Srbima odžakoga kraja, izabran je za glavnog zapovjednika vojske, redarstva i oružništva. Srbi nisu imali primjedbi na lokalnu vlast, jer su bili zastupljeni u upravi i nitko ih nije uznemiravao. Jugoslavenski partizanski publicist Mehmedalija Tufeković piše: “U našem kraju u 1941. godini nije bilo većih žrtava ustaškog terora. Sve do mjeseca maja 1942. na našem području nije stradao čak ni jedan Jevrej.”

Ne problemi su se pojaviti kad su etnici s obližnjih brda počeli huškati Srbe da se suprotstave hrvatskoj vlasti. Etnici pljačkaju i pale po okolnim selima, ali ih ustaška vojnica relativno uspješno uspijeva zadržati podalje od većih naselja. U borbi s etnicima 8. ožujka 1943. godine dotadašnji zapovjednik vojske dr. Zdenko Odić. Tada na pozornicu stupaju ustaše Petar Rajković i Ivan Čalušić. Obojica su, kao uostalom i svi tamošnji vojnici, bili “domaći” ljudi, Rajković je rođen u Bijelim Barama 9. svibnja 1919., a Čalušić u Potočanima 7. ožujka 1910. godine. Nekoliko uspješnih akcija Petra Rajkovića, poput zaustavljanja partizana u Bijelim Barama u kolovozu 1943. i uništavanja etnika u Balegovcu, donijele su mu dobar glas koji se proširio širom Posavine. Rajković preuzima ulogu pokojnog Odića kao ustaški logornik do pred sam kraj rata vodi mnoge bitke s etnicima, a selu Prudu postavlja im s dvadesetak svojih dragovoljaca zasjedu i zasipa ih unakrsnom vatrom. Etnici padaju kao otkosi, a među njima i njihov poznati zapovjednik Mile Božićević. Tu Rajković potpuno razbija etnike, tako da su i sami partizani napisali: Nakon onog poraza od Rajkovićeve ustaše, Mihailovićevi etnici nikada više nisu predstavljali važniju vojnu snagu. U završnim smo ih borbama lako razbili.

Neposredno prije bitke

Cijela Posavska dolina bila je tada jedno od sigurnijih i mirnijih mjesta u NDH, pa je Petar Rajković, po usmenoj predaji, poručio i samomu Poglavniku Paveliću da, ako se ne osjeća sigurnim u Zagrebu, neka samo dođe u Odžak. Rajković, inače, poznat po nagloj naravi i u svoje je postrojbe uveo čeličnu stegu. Nije podnosio laž, kukavičluk i podmuklo vladanje, neposlušnost i neodgovornost. Nitko mu nije smio reći “ne mogu” ili “ne mogu”. U borbi je bio hladnokrvan i nemilosrdan i nije poznavao strah. Svojim vojnicima je govorio: Nemoj se zavaravati kad su u pitanju etnici i komunisti. Kod njih nema milosrđa i

poštenja. Da ima, ne bi nas napadali na našim pragovima”. Zanimljivo je da su se Petrovi vojnici me usobno oslovljavali s Baja, pa je tako poslije rata i Petar spominjan kao Baja Petar Rajkova i . Položaje za obranu Odžaka utvrdio je i temeljito pripremio inženjer Blaž Jurki , visokokvalificirani inženjerijski stručnjak. Bilo je izgrađeno mnogo rovova, zapreka od bodljikave žice. Posebno su bili utvrđeni rovovi prema rijeci Bosni. Branitelji Odžaka raspolagali su sa velikim količinama dobrog naoružanja, municije i hrane. Ustaške postrojbe postavljene su na sve važnije strateške točke branjenog teritorija. Vanjska obrana postavljena je južno od Save, rubovima sela: Svilaj, Vrbovac, Lipik, Duge Njive, Potočani, Srnava, Pečnik, Jakeš, Dobor-kula. Zatim je crta obrane išla jugoistočno uz lijevu obalu rijeke Bosne, na potezu Odžak, Balegovac, Mrka Ada, Prud. Sa sjevera crta obrana je išla desnom obalom Save: Svilaj, Donji Brezik, Zorice, Trnjak, Deviči i Prud. Svako od ovih sela bilo je posebno utvrđeno i osigurano.

Branitelji nisu imali čak ni vojni zemljovid, ali su svi dobro poznavali svoj kraj. Obrambeni su rovovi iskopani tako da je u svaki rov mogao stati jedan odjel vojnika, a bili su pokriveni drvenim trupcima kao zaštitom od minobacačkih granata. Obranom je zapovijedao Ivan Čalušić koji je sa svojom vojskom držao sam Odžak te sela Srnavu, Jošavicu, Potočane, Vrhovac i Svilaj. Petar Rajkova i zapovijedao je ostalim područjem u odžakoj okolini, a obranu južnog krila odžakoga kraja (Pečnik) Petar je povjerio svom bratu Ivi (rođen 10. ožujka 1916.). Isto tako držali su Pejo Ilak (Gornja Dubica) i Martinovi (Balegovac).

Bitka

Nakon zauzimanja Sarajeva 6. travnja 1945. godine i povlačenja Nijemaca te Hrvatske vojske prema sjeveru, preko Zenice i Doboja, na prostoru donjeg toka rijeke Bosne spojili su se korpusi formacija NOVJ s jasnim instrukcijama da se u što hitnijem roku spoje s jedinicama Crvene Armije i NOVJ na Srijemskom frontu, sa kojim bi zatim zajednički zatim trebali nastaviti gonjenje njemačke i hrvatske vojske koja se povlačila prema Austriji. Jedan od razloga velike žurbe bio je taj što su jugoslavenske vlasti htjele Saveznicima pokazati da kontroliraju situaciju i teritorij te se jedino sa njima može razgovarati o budućnosti zemlje. Izvršenju te zapovijedi Vrhovnog štaba NOVJ bila je velika prepreka područje Odžaka u Bosanskoj Posavini. Zbog toga su donesene instrukcije za promjenu prvobitnog plana, te su partizani prvo bili prisiljeni zaobići Odžak i krenuti prema sjeverozapadu.

Mjesec je travanj 1945. godine, hrvatska vojska se organizirano povlači iz Bosne prema dogovorenoj “Zvonimirovoj liniji”, ali Rajkova i sa svojim vojnicima odlučuje dočekati Jugoslavensku armiju i braniti Odžak. U početku je i on razmišljao da se s vojskom povuče na Zapad, ali su svi zapovjednici taj plan odbili, pa je na kraju dogovoreno da se ostaju boriti do zadnjeg ovojeka. Zašto su se odlučili na takav, može se reći i samoubilački, potez teško je sa sigurnošću reći. Sigurno je jedino da Hrvate Hitlerov nacionalsocijalizam nije zanimalo, već ih je zanimala jedino opstojnost države Hrvatske. Odluku o nepovlačenju je obrazložio Petrov brat Ivo riječima: “Svjestan sam da idemo u borbu koju ćemo izgubiti i u kojoj ćemo vjerojatno svi izginuti. No, bit će to i naša najsnažnija poruka budućim naraštajima i svjedokanstvo, kako se Hrvat bori za svoj opstanak na vlastitoj rodnoj grudi. Unatoč ovoj našoj naizgled uzaludnoj žrtvi, uvjeren sam, da će naša domovina Hrvatska jednom biti slobodna. Kad ne bi bilo tako, onda bi pravda na zemlji bila zauvijek mrtva”.

Uskoro je pao i Berlin, što je označilo kraj Drugog svjetskog rata u Europi. Međutim, Odžak se još uvijek nije predavao partizanskim snagama.

Odnos snaga pred početak bitke

Petar pod svojim zapovjedništvom ima oko 850 vojnika, Ivan Čalušić oko 1.000, a pridružilo im se i nekoliko stotina pripadnika seoske straže. Sa streljivom su dobro stajali jer su se njime opskrbili s njemačkom ratnog broda koga su u jesen 1944. saveznički zrakoplovi pogodili i onesposobili na Savi kod Zorića, a bio je pun ratnog materijala. U travnju 1945. na području odžake općine našla se i veća skupina hrvatskih vojnika iz Bosne i Slavonije, kojima su zapovijedali pukovnici Ibrahim vitez Pjani i Avdaga Hasić.

Bitka za Odžak počela je 19. travnja 1945. Tjedan dana ranije, 27. divizija, 3. korpusa partizanske vojske dobila je zapovijed da presiječe odstupanje neprijateljskih snaga u dolini Bosne, ka Brodu, uz pomoć 2. armije i 57. divizije, a sve s namjerom da 2. armiji pripremi teren da bi u njenom nadiranjju na zapad osigurali nesmetane prometne, industrijske i druge preduvjete. U sastavu 3. korpusa JA bile su 27. divizija

kojom je zapovijedao Miloš Zeki , 38. divizija kojom je zapovjedao Franjo Herljevi i 53. divizija kojom je zapovijedao ura Predojevi . Odnos snaga u korist partizana bio je 11 prema 1.

Po etak bitke

Partizanska akcija ili akcija NOVJ započela je pokušajem blokiranja Hrvata u trokutu između rijeke Bosne i Save sa dvije strane, i planine Vukovak sa treće strane. U tu akciju su poslani 16. muslimanska brigada, 19. biranska brigada, 14. i 27. srednjobosanska brigada, a sve spomenute brigade pripadale su 53. diviziji. Zapovijed je bila "Opkoli i odmah uništi!" Ovom su akcijom partizani pokušali na brzinu, "očistiti teren i uništiti svu bandu". Koliko su napore ulagale partizanske jedinice i s kolikom snagama su napadali, govori i podatak da su tijekom 25. travnja 1945. godine, 25. divizija, 18. divizija i dijelovi 16. srpske brigade izvršile proboj od sela Svilaja preko Novigrada ka Prudu, a da su s 19. srpskom i dijelovima 16. muslimanske brigade krenuli na Vlačku Malu (danas Posavska Mahala). Zapovijed je bila da 16. muslimanska izvrši što jači pritisak na branitelje i time ih onemogući da pošalju pomoć u obrani protiv jedinica 25. divizije. Vidjevši da se ustaše ne misle predati, štab 25. divizije zapovjedio je 16. muslimanskoj da se taj prostor pod svaku cijenu mora zauzeti, naglašivši: "to je naredjenje Tita, generalštaba i štaba 2. armije".

U Beogradu su već uvelike pripremali proslavu rođendana vrhovnog komandanta Jugoslavenske armije Josipa Broza Tita, a obrana Odžaka još nije bila slomljena. Partizanski generalštab izdao je zapovijed: do Titovog rođendana, Odžak mora pasti! Hrvatski vojnici su na početne napade neprijatelja odgovorili žestokim protunapadom. Tog dana iz stroja je izbačen zapovjednik 16. muslimanske brigade Spasoje Mišić, a kasnije i komesar 4. bataljona 16. brigade Matija Tunjić (nekoliko dana kasnije ubijen je i Miloš Trišić, komandant 19. biranske brigade). U tom protunapadu, partizani su vrhovi ne samo na početne položaje, nego i dalje. Marko Marić iz Dobrinje, jedan od preživjelih svjedoka kaže: "Jutarnji napadi nekako već postanu dosadni, stoga se naši borovnici odlučuju ne samo za obranu već i za kontranapad... Kad smo krenuli za partizanima i kad su nas uočili dali su se u bijeg, ali su iz pozadine osuli strahovitu vatru iz bacača po nama. Partizani nisu očekivali da ćemo ih goniti sve do Odžaka i da ćemo ući u sam Odžak, ali su se prevarili. Kad su vidjeli da naša potjera nije šala, dali su se u još jači bijeg". O ovakvom razvoju situacije govori i Ahmed Čonlagić koji gledajući situaciju s partizanske strane svjedoči o istom. Josip Broz Tito 30. travnja upozorava štab 3. korpusa Jugoslavenske armije, da će snositi punu odgovornost "ako se teren brzo ne očisti i ne zavede puni mir i bezbednost".

Po etak najžeših sukoba

Zapovjednik akcije Miloš Zeki odredio je 4. svibanj 1945. godine za početak opkoljavanja i "čišćenja". Prethodno navedene četiri partizanske brigade trebale su, svaka na svom pravcu napredovanja, istovremeno na juriš zauzeti ustaške bunkere, s ciljem probijanja u "srce" neprijateljskih snaga. Iste večeri pojedine partizanske kolone uspjele su stvoriti takozvane "klinove" u međuprostorima, ali nisu uspjele slomiti niti jednu točku ustaškog otpora. Zaista, znaju i da im je ovo posljednja bitka ustaše su se borili na život i smrt. Donesena je kolektivna odluka da predaje i zarobljenika nema. Jugoslavenskim se partizanima pridružio i veliki broj etnika koji su kokardu zamijenili petokrakom. Po ustaljenoj praksi svi su etnički vođe, izuzev Bože Matića koji je sa svojim etnicima bio stacioniran na Trebavi i u Dugoj njivi, svoje formacije dolaskom partizanskih jedinica stavile na raspolaganje "narodnoj vojsci" tj. partizanskim komunistima. Sada su u istom stroju gazili proleter i bivši etnici iz Vukovaka i trebavskog etničkog odreda, koji su počinili teške zločine nad Hrvatskim civilima.

Partizani pokreću sve raspoložive snage na Odžak s ciljem da slome obranu. Borbe su nemilosrdne, gore nego i zemlja. Uspijevaju potisnuti ustaše iz Odžaka u Vlačku Malu. To je selo smješteno u ravnici bez brdovitih predjela, s izvrsnim pregledom svih prilaznih puteva. Naime, ustaše su se pobrinule da prije bitke sva trava bude pokošena i žbunje sasječeno, kako bi se mogli boriti na brisanom prostoru prsa o prsa, što je njima odgovaralo dok su partizani više navikli na gerilsku borbu, odnosno napade iz busije i brzo povlačenje. Obrambene postrojbe puštale su partizane na nekoliko desetaka metara, a zatim bi otvorili paljbu i nanosili im strašne gubitke. Preživjeli sudionik, ustaša Marko Marić, svjedoči kako bi se partizani dali u paničan bijeg kad bi ustaše iz rovova krenuli na njih s povcima: Naprijed braćo, Za dom spremni, hvataj žive!

Na Vlačku Malu već se skoro mjesec dana smjenjivati partizanski napadi, ali linija bojišnice se ne pomiče ni metra. Zapovjedništvo zapadne crte obrane preuzima Ivan Čalušić, a Petar Rajković dijeli svoje postrojbe na četiri voda kojima se priključuje i Novačka satnija pod zapovjedništvom Nikole

Šanji a. Borbe su nemilosrdne. O tome partizani pišu: Borbe od 19. do 28. aprila bišu (bijahu) žestoke, uz stalne juriše na ustaška utvr enja. Iako su u njima u estovale jedinice navikle na same pobjede (26. Srpska i nepotpuna 27. divizija) o ajni ki otpor ustaša bio je vrlo uporan. Naših izba enih iz stroja bio je 630, me u njima Spaso Mi i , zapovjednik 16. brigade 27. divizije. Ustaše su ovoj brigadi uništile cijeli jedan bataljon. Borilo se samim jurišima i kontrajurišima, prsa o prsa, ogor eno... osim manjih dijelova 12. ustaške divizije, Odžak su branili sve samo doma i ustaše i zato su bili mnogo opasniji od Nijemaca.» Do 4. svibnja jurišaju tri brigade Miloša Zeki a, ali su prisiljene na povla enje; 14. brigada je predve er uspjela doprijeti do mosta na kanalu i u zoru udariti na Vlašku Malu, a 16. brigada nadirala je od Poto ana- “ali su ustaše odmah uzvratile protivnapadom i izbacile brigadu ak iz Poto ana, tako da je morala da odstupa prema Lipi”.

Tih dana Ivo Rajkova i , Petrov stariji brat, za vrijeme obilaska položaja s još dvojicom asnika (Jakov Pušelja i Ivica Kneževi) upada u partizansku zasjedu na njivi Andri ki u Žabarima i pada pokošen strojni kom vatrom.

Dana 8. svibnja, na dan kapitulacije Njema ke, dok je glavnina Hrvatskih oružanih snaga ve napustila Hrvatsku i kre e se prema Austriji, 5.000 partizana uspijeva se probiti do Vlaške Male koju brani Petar Rajkova i s nekoliko stotina ustaša. Taj partizanski napad na Vlašku Malu bio je izuzetno jak. Me utim, Hrvati su preko no i dobili poja anje iz Pruda. Kada su se partizani u jurišu ponovo primakli prvim crtama obrane Vlaške Male Hrvati su isko ili iz rovova i zaklona i jurišem natjerali partizane u bezglavo povla enje i pani nu bježaniju. Tu su ih Hrvati odbacili do sela Vrbovca. Iz tog sela zapovjednik 14. brigade Stevo Kova evi šalje štabu Tre eg korpusa depešu slijede eg sadržaja: “On je poduzeo neobuzdani juriš i izbacio naše snage iz mjesta, ak preko kanala i mosta. Tog dana mi smo ispalili 34 000 naboja. U ovim bitkama nije bilo zarobljenika; ustaše su se borile do posljednjeg ovjeka”. Stevan Kova evi dalje izvještava: “Neprijatelj se o ajni ki bori, tako da ni stari borci tako nešta nisu još videli. Svaki ustaša mora najpre da se ubije, pa tek onda može da se osvoji neki objekt”. Slijede eg dana ustaše odbacuju brigadu do Vrbovca, a Stevo izvještava: “Nalazimo se i dalje na polaznim položajima. Posle 20 sati neprekidne borbe zauzeli smo Svilaj. Pošaljite nam municiju. Nemamo više ni metka, a nemamo više ni bilo kakva kola da pošaljemo po nju, jer su sva prijevozna sredstva upotrijebljena za prijevoz ranjenika. 9. svibnja u neprekidnim jurišima naši borci uspjeli su da prodru kroz me uprostore, sve do sela Dubice, ali poslije podneva neprijatelj je ubacio u borbu nove, jake rezerve”.

Dolazak avijacije i kona an pad grada

Krvave su se borbe nastavile istim intenzitetom, a štab Tre eg korpusa je poslao još jednu i to 18. brigadu iz sklopa 53. divizije, a sve sa ciljem da se kona no slomi Hrvatski otpor. Ta 18. brigada bila je smještena na lijevoj obali Save od Slavenskog Šamca do Svilaja. Njen zadatak je bio da sprije i Hrvatsko izvla enje preko Save u Slavoniju.

Generali JA Ko a Popovi , Ivan Gošnjak, Peko Dap evi i Kosta Na šalju 23. i 24. svibnja 1945. iz Beograda na Odžak dvije eskadrile najmodernijih engleskih i njema kih zrakoplova. U njihovu napadu biva po drugi put ranjen zapovjednik obrane Petar Rajkova i . “Nad nebom iznad Vlaške Male i Odžaka pojavili su se naši jurišni avioni i po eli mitraljirati i bombardirati neprijateljske postave... U no i od 22. na 23. 5. ustaše su izvršile etiri uzastopna juriša... U praskozorje 23. 5. vrše još jedan protivjuriš, u kojem pada polovina jurišnika. Bolnica u Prudu bila je prepuna ranjenika, me u njima je bio i sam Rajkova i ... Tokom cijelog dana avijacija je bombardirala... Dan je produžen u no ; nastavljaju se žestoke borbe, esto prsa o prsa, bombama i noževima...”

Bir anska i Romanijska brigada izvršile su 25. svibnja usredoto eni napad na Odžak. Poslije dva sata borbe, krvave i žestoke, uporište je bilo zauzeto. Borbe su se vodile za svaki rov, za svaku ku u. Iza pono i po eli su juriši na posljednja uporišta u **Vlaškoj Maloj i Balegovcu**. U borbama tog dana bilo je **332 mrtva Hrvata**. Zarobljenika nije bilo.

Vlaška Mala pala je nakon etiri sata borbe, u partizanske ruke 25. svibnja 1945. godine. Zadnje borbe vodit e se još kod Pruda na uš u Bosne u Savu, gdje su partizani nekoliko puta forsirali rijeku Bosnu, ali su u njoj mnogi i ostali. Padom Pruda zauzet je i posljednji dio hrvatskog teritorija. Nakon 36 dana krvavih borbi, završena i posljednja bitka ve službeno završenog Drugog svjetskog rata u Europi.

Proboj

Jedna grupa od oko 170 ustaša koji su se zatekli u Vlaškoj Mali uvidjevši da im se bliže posljednji trenuci odlu ili su pokušati o ajni ki proboj. Udarili su kao grom na 14. brigadu zapovjednika Stevu Kova evi a

tako snažno da su odmah probili partizanske linije i našli se partizanima iza leđa. Mnogi ustaše iz te grupe su se tako spasili, a među njima su bili Pavelićevi vitezovi pukovnik Ibrahim Pjanić i pukovnik Avdaga Hasić. To je za partizane bila golema sramota, jer je šaka ustaša probila položaje čitave 14. brigade i pri tome proboju nanijela velike žrtve partizanima, a ostale natjerala u paničan bijeg. To što se dogodilo elitnoj 14. brigadi i njenom zapovjedniku, a kasnijem pukovniku, a na kraju jedva generalu JNA (dobio čin generala pred odlazak u mirovinu), Stevi Kovačeviću nije mu bilo zaboravljeno i oprosteno od strane komunističkog vodstva.

Odlazak u šumu

Oni ni nakon bitke otpor nije prestao: u šumama je ostala skupina od posljednjih tridesetak odžakih branitelja koja se nije htjela predati. **Oni su kao križari djelovali do početka 1947.**, kada su ih izdati jedan po jedan ubačeni doušnik. Juro Šebešić, posljednji iz te skupine, poginuo je u proljeće 1947. godine kao zadnji vojnik odžake obrane. Ivan Čalušić također se uspio probiti iz partizanskog okruženja i pobjeći se u brda Vučjaka gdje je djelovao sa svojom križarskom skupinom. Obolio je od tifusa i vratio se kući gdje se je potajno liječio. Izdajom je uhapšen, 1947. osuđen na smrt i pogubljen u Tuzli. Obitelj nikada nije dobila pokojnikovo tijelo. Kakva je bila sudbina Petra Baje Rajkovića a nije posve sigurno. Pretpostavlja se da je bio u skupini koja je probila partizanski okruženje. Postoje dvije verzije o događajima nakon proboja. Jedna govori o njegovom opraštaju s preživjelim suborcima i samoubojstvu, druga verzija govori da je uspio pobjeći u inozemstvo te da je navodno živio u Španjolskoj, godinama nakon rata.

Partizanski pokolji

Partizani su nakon ulaska u Odžak počinili mnoge zločine. Poubijali su sve koje su zatekli u prudskoj bolnici (80 ranjenika i 4 bolničara). Tu se danas nalazi zajednička grobnica poznata pod nazivom **Nužića Bašća u Vlačkoj Maloj**, koja je za Hrvate bila simbol dolaska partizanske "slobode" na području posavske regije. Vršena su masovna strijeljanja zarobljenika i civila, a opljačkano je sve što se opljačkati dalo. Dvjestotinjak boraca Garevačke bojne (jedini koji su se predali) odvedeno je u zidani štalu seljaka Pere Burića. Tu su nekoliko dana gladovali i žeđali, da bi potom bili odvedeni u šumu **Garevac** i tamo jedan po jedan poubijani. U gradu su ostale same udovice, a muškaraca osim djece gotovo da nije ni bilo. Samo je u Pečniku ostalo 360 udovica. Svi sudionici (Hrvati) s prostora Odžaka koji su pohađali Višu gimnaziju u Gradcu neposredno poslije rata, bili su bez oca. Prema matičnim knjigama odžakih župa, tada je poginulo oko **2.500** ljudi. Partizanski gubitci se računaju na 7000.